

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare, declarat de petiționarul Daniliuc Nicolae, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2016 și încheierii judecătorului de instrucție al Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 21 martie 2016,

Termenul examinării cauzei:

Instanța de recurs în anulare de la 01.09.2016 pînă la 07.12.2016.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursului în cauză în baza actelor din dosar,

CONSTATĂ :

1. La 18.02.2016 în adresa Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău a parvenit spre examinare plîngerea petiționarului Daniliuc Nicolae, înaintată în temeiul art. 313 Cod de procedură penală, cu privire la declararea nulității ordonanței adoptate pe 30.12.2015 de procurorul în Procuratura sect. Râșcani, mun. Chișinău, Natalia Colțova-Calestru, cu privire la refuzul în pornirea urmăririi penale, pe faptul pretinselor acțiuni ilegale ale factorilor de decizie a SRL „Avri”, din lipsa elementelor infracțiunii, precum și cu privire la declararea nulității ordonanței procurorului, adjunct al procurorului sect. Râșcani, mun. Chișinău, Mihail Pascal, din 03.02.2016, emisă în ordine de control ierarhic superior, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată plîngerea petiționarului asupra ordonanței contestate, în cadrul procesului penal nr. 20140201729.

2. Prin încheierea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 21 martie 2016 a fost respinsă ca neîntemeiată plîngerea petiționarului Daniliuc Nicolae, împotriva ordonanței adoptate pe 30.12.2015 de procurorul în Procuratura sect. Râșcani, mun. Chișinău, Natalia Colțova-Calestru, cu privire la refuzul în pornirea urmăririi penale, pe faptul pretinselor acțiuni ilegale ale factorilor de decizie ai SRL „Avri”, din lipsa elementelor infracțiunii, precum și cu privire la declararea nulității ordonanței procurorului, adjunct al procurorului sect. Râșcani, mun. Chișinău, Mihail Pascal, din 03.02.2016, emisă în ordine de control ierarhic superior, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată plîngerea petiționarului asupra ordonanței contestate, în cadrul procesului penal nr. 20140201729.

3. Nefiind de acord cu încheierea menționată, petiționarul Daniliuc Nicolae a atacat cu recurs, prin care a solicitat casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă plîngerea, cu anularea ordonanței procurorului Natalia Colțova-Calestru din 30 decembrie 2015 și ordonanța adjunctului procurorului sec. Râșcani mun. Chișinău, Mihail Pasacal din 03 februarie 2016.

În motivarea recursului s-a invocat că, procurorul Natalia Colțov-Calestru a dispus a treia oară prin ordonanță neînceperea urmăririi penale pe cazul dat din motivul că fiind chestionat suplimentar, cet. Dede Nicolae a declarat că petiționarul a ridicat toate materialele de construcție care se aflau în apartamentul litigios și careva pretenții nu a avut.

În apartament i-au rămas materiale de construcție în sumă de aproximativ 8 000 euro și alte bunuri personale, prezentând procurorilor și probe în scris, și înregistrare video.

Cât privește luarea de mită, organul de urmărire penală, procurorii s-au limitat numai la niște declarații, fiind ignorate indicațiile Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău în decizia din 17 februarie 2015 și prin încheierea judecătoarei de instrucție al judecătorei sec. Râșcani mun. Chișinău din 05 octombrie 2015.

Administrația SRL "Avri" a reziliat unilateral contractul de investiție din 30 mai 2013, au schimbat lacătul de la ușa apartamentului și petiționarul mai mult nu a avut acces în apartament.

Este nefondată concluzia instanței precum că în cadrul controlului efectuat s-a stabilit că la moment între petiționar și SRL "Avri" este prezent litigiul civil cu privire la recuperarea bunurilor personale.

Faptul că instanța de fond a calificat delapidarea, însușirea bunurilor altei persoane, luarea de mită ca litigiu civil servește temei de a constata cu certitudine o eroare de drept.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2016, a fost respins, ca nefondat, recursul petiționarului Nicolae Daniliuc și menținută fără modificări încheierea Judecătorei Râșcani mun. Chișinău din 21 martie 2016, emise în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, prin care a fost respinsă ca nefondată plângerea lui Daniliuc Nicolae împotriva ordonanței adoptate pe 30.12.2015 de procurorul în Procuratura sect. Râșcani, mun. Chișinău, Natalia Colțova-Calestru, cu privire la refuzul în pornirea urmăririi penale, pe faptul pretinselor acțiuni ilegale ale factorilor de decizie al SRL „Avri”, din lipsa elementelor infracțiunii, precum și cu privire la declararea nulității ordonanței procurorului, adjunct al procurorului sect. Râșcani, mun. Chișinău, Mihail Pascal, din 03.02.2016, emisă în ordine de control ierarhic superior, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată plângerea petiționarului asupra ordonanței contestate, în cadrul procesului penal nr. 20140201729.

4.1. Instanța de recurs a menționat că, în temeiul art.437 alin. (1) pct. (1) și 313 alin. (6) Cod de procedură penală, încheierea primei instanțe este irevocabilă și nu se supune căii de atac în ordine de recurs.

Potrivit art. 19 alin. (3) Cod procedură penală, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuțului, învinuțului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea.

Analizând materialele cauzei, audiind opinia participanților la proces în raport cu normele legale relevante, instanța de recurs a constatat că, instanța de fond a făcut o analiză minuțioasă materialelor cauzei, le-a dat o apreciere cuvenită și întemeiat a ajuns la concluzia că, plângerea urmează a fi respinsă ca nefondată.

Potrivit materialelor cauzei se constată, că procesul penal a fost pornit la 26.06.2014 în baza plîngerii cet. Daniliuc Nicolae, pe faptul acțiunilor pretinse ilegale ale factorilor de decizie ale SRL „AVRI”.

În cadrul examinării procesului s-a stabilit că, la 30.05.2013 între cet. Daniliuc Nicolae și SRL „Avri” a fost încheiat contractul nr. 4120 de investiții în construcția unui apartament din str. A. Pușkin 47/5, mun. Chișinău, autentificat la notarul Olga Bondarciuc. Potrivit explicațiilor cet. Daniliuc Nicolae, acesta ar fi achitat suma de

10 000 euro și în conformitate cu condițiile contractuale trebuia să achite suma restantă. Ulterior, cet. Daniliuc Nicolae a renunțat la procurarea apartamentului menționat din motivul lucrărilor necalitative, menționând că în acest apartament au rămas materiale de construcții în valoare de 8000 euro, pe care nu le-a ridicat din motiv că a fost schimbat lacătul de la ușa de intrare.

La 09.06.2014 directorul SRL „AVRI”, S. Dede, prin scrisoarea nr. 69 s-a adresat către N. Daniliuc privind respectarea obligațiilor contractuale prevăzute la pct. 4.3 a Contractului și anume de achitat sumă de 51890 euro, preîntâmpinându-i că în caz contrar acest contract urmează a fi reziliat. Ulterior, la 02.07.2014 prin demersul Directorului SRL „Avri”, S. Dede, cu nr. 77, cet. N. Daniliuc a fost informat despre faptul rezilierii unilaterale a contractului în cauză.

Fiind chestionat suplimentar, cet. Dede N. a declarat că cet. Daniliuc N. a ridicat toate materialele de construcție care se aflau în apartamentul litigios și careva pretenții nu a avut.

Conform pct. 4.3 a contractului în cauză, suma de 5000 euro constituie arvuna, iar conform pct. 6.7 arvuna nu se restituie în cazul rezilierii acestui contract.

Potrivit pct. 6.9 a Contractului, toate cheltuielile suportate de client pentru întreținerea încăperii, reparație, executarea altor lucrări în cazul rezilierii contractului nu se recuperează de către întreprinderea în cauză.

În conformitate cu art. 666 Codului civil „Contractul este acordul de voință, realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice”.

Ținând cont de constatările făcute în cadrul urmăririi penale, prin ordonanța din 30.12.2015 procurorul în Procuratura sect. Râșcani, mun. Chișinău, Natalia Colțova-Calestru, a adoptat ordonanță privind refuzul pornirii urmăririi penale, motivând că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

La data de 19.01.2016, petiționarul Daniliuc N. a contestat la Procuratura Râșcani, mun. Chișinău ordonanța din 30.12.2015 de refuz în pornirea urmăririi penale, în ordinea prevederilor art. 298-2991 Cod de procedură penală.

Prin ordonanța procurorului, adjunct al procurorului sect. Râșcani, mun. Chișinău plângerea petiționarului asupra ordonanței din 30.12.2015 de refuz în pornirea urmăririi penale a fost respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea ordonanței de respingere a plângerii, procurorul ierarhic superior a susținut argumentele și concluziile la care a ajuns procurorul Natalia Colțova-Calestru în ordonanța din 30.12.2015 invocând faptul că în rezultatul verificării materialelor cauzei penale în coraport cu hotărârea adoptată, s-a constatat legalitatea acesteia, precum și faptul, că relațiile dintre petiționar și SRL „Avri” constituie un litigiu civil, soluționarea căruia ține de competența instanței de judecată.

Examinând argumentele petiționarului expuse în recurs, raportându-le la materialele procesului penal și coroborându-le cu prevederile legale ale actelor naționale și internaționale la care Republica Moldova este parte, instanța de recurs a constatat că, instanța de fond a examinat plângerea conform prevederilor legale, obiectiv și întemeiat a ajuns la concluzia enunțată.

Potrivit art. 101 alin. (2) din CPP, reprezentantul organului de urmărire penală sau judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege: sub acest aspect au fost efectuate acțiuni procesuale în vederea stabilirii circumstanțelor obiective ale cazului, or, potrivit art. 279 Cod de procedură penală,

acțiunile procesuale de urmărire penală se efectuează în strictă conformitate cu prevederile prezentului cod și numai după înregistrarea sesizării cu privire la infracțiune.

Instanța de recurs a fost solidară cu poziția instanței de fond, precum că în cadrul procesului penal au fost întreprinse toate măsurile necesare în vederea examinării cazului obiectiv, multilateral și sub toate aspectele, probele administrate de organul de urmărire penală în măsură suficientă clarificând starea de lucruri prezentă în speța examinată.

Sunt lipsite de temei argumentele recurentului, precum că în cadrul procesului penal i-au fost lezate drepturile și interesele legitime, or în motivarea recursului și plângerii, ultimul nu a invocat careva vicii fundamentale care au afectat hotărârile contestate, nu a invocat careva temeuri plauzibile de declarare a nulității ordonanțelor contestate, criticând doar acțiunile organului de urmărire penală și deciziile procurorilor, care, în opinia subiectivă a petiționarului sunt ilegale, neîntemeiate și nemotivate.

Astfel, argumentele recurentului nu au putut fi reținute drept convingătoare și au fost respinse, ca neîntemeiate, din motiv că sunt declarative, or petiționarul nu a prezentat argumente concrete și certe, ce ar indica la faptul că investigația în cazul sesizării sale și, în special, abordarea organului de urmărire penală și a procurorului în cadrul controlului nu ar fi corespuns cerințelor inerente, în prisma art. 19 alin. (3), 254 Cod de procedură penală, de a examina complet și multilateral cazul.

Or, recurentul a dat o apreciere subiectivă încheierii contestate și acțiunilor procurorului, fără a indica care acțiuni procesuale, în viziunea sa, urmau a fi îndeplinite de către procuror și care este impactul negativ al acestor pretinse inacțiuni ale procurorului sau organului de urmărire penală asupra deciziei adoptate pe marginea procesului penal.

Instanța de recurs a respins ca nefondate alegațiile recurentului despre faptul că, instanța de fond și procurorul au comis erori de drept, calificând delapidarea, însușirea bunurilor altei persoane, luarea de mită ca litigiu civil, acestea fiind declarative și se combat prin constatările organului de urmărire penală și instanța de fond.

Instanța nu a constatat careva acțiuni sau inacțiuni ale organului de urmărire penală sau ale procurorului, care, în speță, ar leza drepturile și interesele legitime recurentului.

S-a reținut, că recursul nu conține circumstanțe concrete, considerate a fi un viciu fundamental, cu indicarea normelor legale care prevăd drepturile și libertățile pretinse a fi esențial încălcate, denumirea acestor drepturi și libertăți, esența încălcărilor respective raportată la normele procesual penale și la alte legi naționale, convenții și tratate internaționale, modul și măsura în care încălcările presupuse ar fi afectat hotărârile atacate, omițându-se argumentarea ilegalității hotărârilor contestate în acest sens și indicarea unor concrete erori de drept la capitolul dat.

Astfel, instanța a susținut constatarea instanței de fond, precum că plângerea depusă nu întrunește condițiile de conținut prevăzute în art. 6 pct. 44), coroborat cu prevederile art. 313 Cod de procedură penală, iar judecătorul de instrucție nu este competent să completeze din oficiu plângerea petiționarului cu circumstanțe în fapt și în drept, care ar justifica-o.

Or, potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

După cum s-a menționat, plângerea este bazată pe dezacordul reclamantului față de aprecierea faptei stabilite sub aspectul probant, în același timp, motivele invocate în acest sens nu sunt justificate, deoarece nu conduc la concluzia privind necesitatea reexaminării cauzei din punct de vedere al reaprecierii probelor administrate de organul de urmărire penală.

Conform prevederilor art. 27 alin. (1), 101 alin. (3) Cod de procedură penală, reprezentantul organului de urmărire penală și procurorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege.

Prin urmare aprecierea și încadrarea juridică a acțiunilor persoanei, punerea sub învinuire a persoanei vinovate de comiterea unei fapte prejudiciabile este o prerogativă exclusivă a procurorului, pe care ultimul o face în baza propriei convingeri, reieșind din întregul cumul de probe administrate în cadrul urmăririi penale.

Astfel, însăși procedura de apreciere a probelor de către procuror conform propriei convingeri, care în speță nu coincide cu opinia petiționarului, prin sine, nu poate fi tratată și apreciată drept încălcare a drepturilor și libertăților ultimului și acest lucru nu poate constitui un viciu fundamental în cadrul procedurii de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

Din materialele cauzei s-a constatat, că organul de urmărire penală a întreprins întregul spectru de măsuri procesuale necesare examinării complete și multilaterale a cazului, actele atacate au fost efectuate în conformitate cu legea și drepturile sau libertățile petiționarului nu au fost încălcate, iar față de motivele conținute în plângerea petiționarului, instanța s-a pronunțat detaliat asupra tuturor argumentelor, constatând că actele atacate au fost efectuate în conformitate cu legea, și că drepturile și libertățile petiționarului garantat de art. 6 din Convenția Europeană, art. 20 din Constituție și de art. 313 din Codul de procedură penală - nu au fost încălcate sau afectate, pentru care temeiuri și a respins plângerea înaintată în condițiile art. 313 CPP ca fiind vădit neîntemeiată.

5. Nefiind de acord cu încheierea și decizia menționată, petiționarul Daniliuc Nicolae contestă cu recurs în anulare, prin care solicită casarea acestora și a declara nule ordonanța procurorului Natalia Colțova-Calestru din 30 decembrie 2015 și ordonanța adjunctului procurorului sec. Râșcani mun. Chișinău, Mihail Pascal din 03 februarie 2016, cu remiterea cauzei Procurorului General pentru a se conforma indicațiilor Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2015 și judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 05 octombrie 2015.

În motivarea recursului, petiționarul menționează că, instanțele ilegal au respins cererea sa și neîntemeiat au menținut ordonanțele procurorilor.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la

Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești după epuizarea căilor ordinare de atac.

În corespundere cu prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Prin trimitere la dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, se menționează că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, instanța de recurs remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată rezultă că, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău și încheierea judecătorului de instrucție, adoptate în ordinea reglementată de art. 313 Cod de procedură penală, nu cad sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul declarat împotriva acestora este inadmisibil, deoarece asemenea hotărâri nu sânt susceptibile de a mai fi atacate cu recurs în anulare.

Așadar, având ca reper prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7), art. 453 Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat, întrucât acesta este vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 456, art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de petiționarul Daniliuc Nicolae, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2016, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțarea integrală la **07 decembrie 2016.**

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan